

Plat de ceràmica blanca i blava. MDG 666

Plat de ceràmica blanca i blava

MDG 666

Fitxa tècnica

Tipologia: ceràmica blava, tipologia de faixes i cintes
 Matèria / tècnica: pisa tornejada, esmaltada i pintada
 Cronologia: primera meitat del segle XVIII
 Dimensions: 4 cm x 21 cm
 Número d'inventari: MDG 666

La ceràmica blava catalana

En el segle XVI es forma el gremi dels escudellers a Barcelona, dedicat a la producció de peces de ceràmica per al servei de taula. Llavors comencen a produir-se les primeres ceràmiques blaves. A partir del segle XVII, moment d'esplendor de la ceràmica blava, s'adopten formes decoratives pròpies, basades en un motiu central al fons de la peça i un repertori d'orles molt variat que permet classificar-les en sèries cronològiques. Les més comunes seran les d'orles diverses, de la corbata i les de la ditada, que conviuran en models específics d'un territori, com les de Poblet, o amb d'altres sense sanefa. Al final del segle XVII i principi del segle XVIII, la influència de models italians es fa molt evident. De llavors són les sèries de la botifarra i de faixes i cintes. En el segle XVIII, la ceràmica blava evoluciona cap a una major senzillesa i simplificació de la decoració, seguint la moda afrancesada. Són d'aquest moment les orles de creus i punts, les de línies i punts o els plats de l'arracada, entre d'altres, que acabaran enllaçant amb l'estil imperi divulgat durant el període napoleònic. Durant el segle XIX, les vaixelles van continuar la tradició decorativa en blau, i en destaca una sola tipologia: la de la cirereta. Però la ceràmica decorada catalana es va anar extingint, sobretot per la industrialització dels processos de producció en grans fàbriques situades fora del país.

El balcó

Descripció

Plat pla, amb una lleugera concavitat central i una àmplia ala diferenciada per l'aresta. En el revers té un repeu baix, anular, de sosteniment. La peça ha estat elaborada a torn. La pasta ceràmica és de color ocre i està recoberta en la seva totalitat per un vernís estannífer de color blanc i brillant que produeix el característic vidrat d'aquest tipus de ceràmica coneguda amb el nom de pisa. Per damunt del vernís s'aplica la decoració en blau cobalt, més o menys intens, a pinzell. En aquest cas, la decoració cobreix gairebé la totalitat de la peça i queden en blanc la vora i la part externa del plat.

En el fons del plat es dibuixa un paisatge de manera esquemàtica: a l'esquerra, unes construccions de les quals sobresurt una torre alta; a la dreta, s'esbossen uns arbres i, a la part superior, uns núvols i el vol de dos petits ocells; en el centre, ocupant tota l'alçada del fons del plat, un personatge d'esquena amb barret i bastó que avança, amb el peu esquerre lleugerament aixecat, vers el paisatge de fons. L'ala del plat està completament decorada amb un grup d'arbres o palmes a banda i banda, que queden recollits per dues amples faixes o cintes clavetejades. És precisament aquest motiu decoratiu a l'orla o ala, reiterat en molts altres plats de temàtica similar, que dona nom a aquesta tipologia de ceràmica blava coneguda com de faixes i cintes. De fet, els diferents motius decoratius en les orles dels plats són els que han acabat donant nom a les diferents sèries, molt variades, pròpies de la ceràmica blava catalana caracteritzada per una producció i cronologia molt àmplia, des dels segles XIV i XV fins a la primera del segle XIX.

La tipologia de faixes i cintes és pròpia de final del segle XVII, tot i que es va mantenir fins ben entrat el segle XVIII. Correspon al moment de major esplendor de la ceràmica catalana, que si bé encara estava molt influenciada per models italians, especialment de Savona i Gènova, va desenvolupar models propis, plenament barrocs. Els motius centrals són variats –personatges, paisatges, vaixelles o combinacions entre ells– i la decoració és cada vegada més recarregada fins que cobreix gairebé la totalitat de la superfície. El plat esdevé un espai gairebé pictòric: es juga amb diferents intensitats de blau per donar relleu a les escenes, es busca la sensació de profunditat en la seva composició i s'arriba a crear una certa teatralitat emfasitzada per les cintes laterals que, a manera de teló, recullen la vegetació i obren una finestra al motiu central. Cronològicament caldria situar aquest plat entre 1670 i 1740, però es difícil determinar-ne el centre productor, ja que en aquell període són diversos els obradors de ceràmica a Catalunya i en bona part d'ells es reproduïen els mateixos models, a gust de la moda del moment.

Procedència

El plat del Museu de Granollers forma part de l'antic fons del Museu i consta referenciat amb el número 899, en l'inventari del 1946, sense especificar-ne la forma d'ingrés. Aquest plat va estar exposat a la mostra Ceràmica catalana del segle XIII al XX, organitzada pel Museu de Granollers en col·laboració amb el Museu de Ceràmica de Barcelona l'any 1984.